

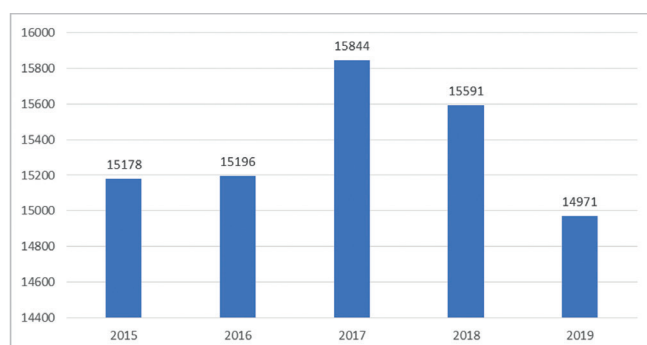
Buraki i cukier - perspektywy

Wstępne prognozy produkcji cukru w kampanii 2019/20 w Polsce przewidują produkcję cukru na poziomie niższym niż w sezonie 2018/19, to jest nieco ponad 2 mln ton. Również w pozostałych krajach UE, w których produkowany jest cukier z buraków prognozuje się spadek wielkości produkcji. W związku z tym należy spodziewać się, że po okresie znacznej nadwyżki cukru w dwóch poprzednich latach, w bieżącym roku nastąpi jego deficyt. Jak długo będzie trwał i jakie będą skutki - nie wiadomo, ale czynniki te mogą sprzyjać poprawie cen na rynku. Jednak należy mieć na uwadze również to, że funkcjonujemy na rynku światowym i w przypadku znaczących wzrostów cen może nastąpić zwiększenie importu do UE.

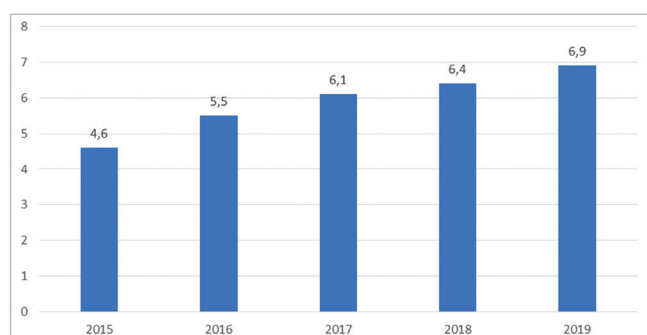
Uprawa buraka cukrowego z każdym rokiem przysparza coraz więcej problemów. Składa się na to coraz więcej czynników, takich jak mało sprzyjające warunki pogodowe czy wycofywanie substancji aktywnych środków ochrony roślin. Sytuacja jest o tyle trudna, że notujemy zwiększoną presję szkodników, szczególnie takich, których do tej pory nie obserwowaliśmy w naszym kraju. Liczba plantatorów buraka cukrowego spada, co świadczy o niskiej opłacalności produkcji. Od jego uprawy odchodzą rolnicy z mniejszym arealem.

Liczbę plantatorów w latach 2015-2019, średnią powierzchnię plantacji, średnią polaryzację, średnie plony cukru dla KSC S.A., która współpracuje z około 15 tys. plantatorów, a produkcja cukru realizowana jest w 7 oddziałach produkcyjnych, w tym między innymi w Cukrowni Malbork (jedynej cukrowni na Pomorzu) obrazują poniższe wykresy.

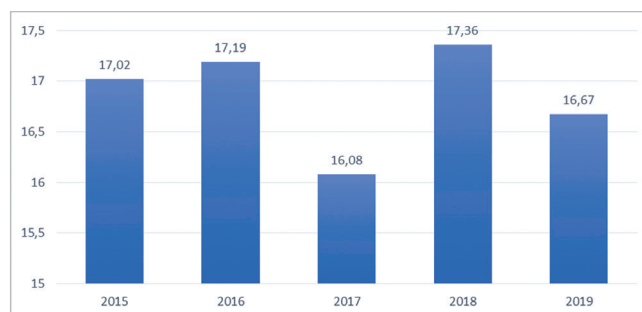
Rys. 1. Liczba plantatorów KSC S.A. w latach 2015-2019

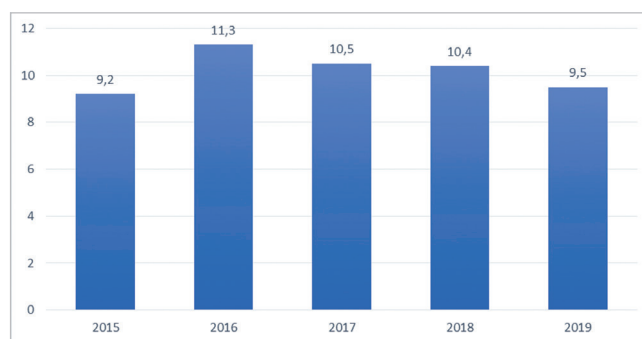
Rys. 2. Średnia wielkość plantacji w latach 2015-2019

Rys. 3. Średnia polaryzacja (%) - zawartość cukru w burakach w latach 2015-2019

Rys. 4. Średnie plony cukru (t/ha) w latach 2015-2019

Za nami kampania 2019/2020 – trzecia po zniesieniu kwotowania produkcji cukru w UE. W Krajowej Spółce Cukrowej kampania trwała średnio 99 dni. Rozpoczęła się we wrześniu i w większości oddziałów zakończyła się do końca grudnia. W Cukrowni Malbork kampanię zgodnie z planem rozpoczęto 14 września, a zakończyła się ona wirowaniem w dniu 30 grudnia.

- Ubiegły rok pod względem wegetacji był rokiem trudnym w uprawie buraków. Większość rejonów kontraktacyjnych KSC dotknięta została suszą, która w mniejszym lub większym stopniu odczuwalna była przez cały sezon wegetacji. Ta sytuacja miała także miejsce wśród plantatorów Cukrowni Malbork. Mimo to plantatorzy tej cukrowni osiągnęli rekordowe plony – najwyższe w Polsce, wynoszące średnio 74,2 t/ha. Wprowadzie zawartość cukru w burakach była znacznie niższa niż w roku poprzednim i wynosiła zaledwie

16,31%, to i tak pozwoliła uzyskać najwyższy w KSC plon cukru biologicznego z hektara wynoszący 12,1 ton, a wielu plantatorów w rejonie malborskim przekroczyło magiczną granicę 15 ton z hektara. Wprawdzie plon cukru w minionej kampanii był o ponad 1,2 tony niższy od kampanii 2018/2019, ale i tak pozwala to dobrze rokować na przyszłość, że osiągnięcie zakładanych 15 ton z ha jest całkiem realne. Następnym krokiem w dążeniu do zakładanego celu jest ustabilizowanie polaryzacji na poziomie 17 – 17,5% i osiągnięcie średnich plonów powyżej 80 ton z hektara – mówi Mariusz Kaźmierczak, dyrektor Cukrowni Malbork. Należy podkreślić, że cukrownia ta w ostatnich latach, a w szczególności w ostatnim roku, znacznie zwiększyła średnie przeroby dobowe. W kampanii 2019/2020 zakładano przerób na poziomie 7200 t/dobę, a osiągnięto 7500 t/dobę. Również w kwestii związanej z zapotrzebowaniem na energię cieplną cukrownia poczyniła ogromne postępy.

- Cukrownia Malbork staje się coraz bardziej nowoczesnym i sprawnym zakładem. Osiąga coraz lepsze wyniki. Dą-

żymy do osiągnięcia przerobów przekraczających 8 tys. ton na dobę i produkcji cukru na poziomie 140 000 ton, a co za tym idzie, zwiększenia kontraktacji do ponad 800 000 ton. Plany te wiążą z dużymi inwestycjami - dodaje dyrektor.

Jak słusznie zauważa dyrektor Kaźmierczak, w kolejnych latach funkcjonowania cukrowni należy uwzględnić coraz to szybsze zmiany klimatyczne, a także niepewną sytuacją na rynku globalnym. Nakładanie coraz większych obostrzeń na różne środki ochrony roślin i malejące dochody w branży, łącznie z nie do końca wyjaśnioną sytuacją dopłat bezpośrednich do upraw buraków i coraz wyższymi kosztami związanymi z ochroną środowiska sprawia, że sytuacja w branży nie jest zbyt optymistyczna.

Reasumując można stwierdzić, że aby konkurować na rynku cukru, ciągle aktualna pozostaje konieczność podejmowania działań zmierzających do uzyskania jak najwyższej wydajności cukru z ha, przy jednoczesnej optymalizacji kosztów jego produkcji. Niewątpliwie pojawiają się również nowe zagrożenia związane z sektorem produkcji cukru, a tym samym w uprawie buraków. Wycofanie substancji aktywnych do ochrony plantacji buraków, pojawiające się coraz to nowe szkodniki, coraz bardziej widoczne zmiany klimatyczne będą wymuszały wyszukiwanie coraz to nowszych i lepszych rozwiązań w zakresie uprawy buraków, w celu osiągnięcia pożądaných i dających satysfakcję wyników produkcyjnych.

Źródło: Materiały konferencyjne „Aktualne zagadnienia technologiczne i organizacyjne w produkcji buraków cukrowych”, Stare Pole 2020

Opracował Tadeusz Plichta